

Hlavní město Praha
Mariánské náměstí 2/2
110 01 Praha 1

Váš dopis zn./ze dne

Naše značka
ČŠIA-1554/22-AVyřizuje/telefon
Holá/235 091 029Datum
6. 6. 2022

Výsledek šetření stížnosti

Česká školní inspekce (dále „ČŠI“) na základě anonymní stížnosti doručené dne 6. 4. 2022 a podnětu Policie České republiky ze dne 11. 4. 2022 prošetřila stížnost na právnickou osobu **Střední odborné učiliště, Praha 4, Ohradní 57** (dále „škola“). Stížnost se týkala nedostatečného postupu školy při předcházení školní neúspěšnosti žáků, nesprávného přístupu pedagogických pracovníků a vedení školy k neúspěšným žákům.

Šetření stížnosti vycházelo zejména ze skutečností uvedených ve stížnosti a opíralo se o zjištění v průběhu šetření ve výše uvedené škole ve dnech 21. 4., 22. 4., 26. 4. až 28. 4. 2022, o vyjádření ředitele školy, pedagogických pracovníků školy, žáků a o kontrolu příslušné dokumentace. Prošetřovaná záležitost byla posuzována v kontextu s mimořádnou událostí, ke které došlo ve škole 31. 3. 2022, tj. fyzické napadení učitele žákem s následkem úmrtí učitele.

Při prošetření stížnosti ČŠI zjistila:

Nastavení mechanismů školy k předcházení neúspěšnosti žáků při jejich vzdělávání

Na základě zjištění z inspekční činnosti ČŠI v roce 2020 bylo ve škole zřízeno školní poradenské pracoviště. Vedoucí poradenského pracoviště je výchovná poradkyně, dalšími členy jsou metodik prevence a ředitel školy. Náplní práce školního poradenského pracoviště je i péče o žáky ohrožené neprospěchem a podpora žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Inspekčnímu týmu byl předložen plán práce tohoto pracoviště pro školní rok 2021/2022, ve kterém je uveden jako jeden z úkolů na celý školní rok „*průběžné sledování žáků s neprospěchem – poskytování konzultací třídním učitelům, vyučujícím jednotlivých předmětů i rodičům těchto žáků, případně žákům samotným*“. Ke stanoveným úkolům členů školního poradenského pracoviště patří sledování plánů pedagogické podpory a jednání o neprospěchu u žáků, kteří jsou ve čtvrtletí hodnoceni z některého předmětu nedostatečně.

Výchovná poradkyně působí ve funkci od školního roku 2021/2022, kdy nastoupila do školy jako vyučující českého jazyka a literatury. Zjištění ČŠI dokládají, že funkci výchovné poradkyně ve své předchozí pedagogické praxi nevykonávala, ani neabsolvovala příslušné funkční studium. Výchovná poradkyně potvrdila do zápisu z jednání s ČŠI, že náplní její práce je sledovat problémové žáky, tzn. zabývat se jejich školní úspěšností a docházkou do školy, sledovat školní klima a vzájemné vztahy mezi všemi účastníky vzdělávání. Výchovná poradkyně ve svém vyjádření do zápisu z jednání s ČŠI nebyla schopna specifikovat, jak konkrétně jsou výše uvedené úkoly v praxi naplňovány. Ředitel školy do zápisu z jednání s ČŠI

Telefon
220 611 002E-mail
csi.a@csicr.czWWW
www.csicr.czID DS
g7zais9IČ
00638994

uvedl, že s prací výchovné poradkyně není zcela spokojen, a proto by od 30. 6. 2022 měla tuto funkci vykonávat nová výchovná poradkyně.

Metodik prevence do zápisu z jednání s ČŠI sdělil, že spolupráce s výchovnou poradkyní v rámci poradenského pracoviště nefungovala dobře. Pozitivně ale hodnotil spolupráci s Pedagogicko-psychologickou poradnou pro Prahu 1, 2 a 4. Dále uvedl, že žáci se i na něj obracují se svými problémy, které však blíže nespecifikoval.

Ze zjištění ČŠI vyplývá, že chybí koordinace činností výchovné poradkyně a metodika prevence. Není zřejmé, zda a jakým způsobem ředitel školy kontroloval plnění úkolů stanoveným pracovníkům školního poradenského pracoviště, kvalitu jejich práce a účinnost spolupráce školního poradenského pracoviště s třídními učiteli.

Analýza výsledků vzdělávání žáků oboru vzdělání Mechanik-elektrotechnik (třídy ME3 a ME4) ve školních letech 2020/2021 a 2021/2022

ČŠI ověřila, že učitel, který byl napaden žákem, zajišťoval ve školních letech 2020/2021 a 2021/2022 ve třídách ME3 (třída, kde se vzdělával předmětný žák) a ME4 výuku odborných předmětů – číslicová technika, elektronika a sdělovací technika (nový předmět ve třetím ročníku) – a fyziku (pouze v ME4 ve školním roce 2021/2022). Z analýzy výsledků vzdělávání žáků výše uvedených tříd ve sledovaném období vyplývá, že zejména v předmětu sdělovací technika vykazovali žáci nedostatečné vzdělávací výsledky.

Z meziročního porovnání výsledků vzdělávání žáků třídy ME3 (2. pololetí školního roku 2020/2021 a 1. pololetí školního roku 2021/2022) vyplývá, že přibližně u čtvrtiny žáků došlo k výraznému zhoršení prospěchu v předmětu číslicová technika. U některých žáků dosáhlo hodnocení dokonce rozdílu tří až čtyř klasifikačních stupňů. Nejhorší prospěch zaznamenali žáci této třídy v 1. pololetí školního roku 2021/2022 v novém předmětu sdělovací technika. Průměrné hodnocení žáků ve třídě bylo 3,9, přičemž žádný žák nebyl hodnocen stupněm výborný a 7 žáků bylo hodnoceno stupněm nedostatečný.

Z přehledu prospěchu třídy ME4 bylo zjištěno, že nejhoršího průměru v 2. pololetí školního roku 2020/2021 dosáhli žáci také v předmětu sdělovací technika, průměr 4,0, přičemž žádný žák nebyl hodnocen stupněm výborný, 8 žáků stupněm nedostatečný a 4 žáci byli nehodnoceni. Po opravných zkouškách 4 žáci opakují 3. ročník. Uvedená zjištění dokládají, že vyučující zásadním způsobem nezohlednil při celkovém hodnocení žáků specifickou situaci a distanční výuku v tomto pololetí a nerespektoval tak doporučení Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy ČR. Nízká míra úspěšnosti žáků uvedené třídy byla zaznamenána i v následujícím školním roce, tj. v 1. pololetí školního roku 2021/2022. Ze 17 zapsaných žáků bylo 8 žáků z předmětu sdělovací technika hodnoceno na vysvědčení stupněm nedostatečný, průměr třídy v daném předmětu činil 4,2. Z analýzy výsledků vzdělávání rovněž vyplývá, že k výraznému zhoršení vzdělávacích výsledků žáků v 1. pololetí školního roku 2021/2022 došlo i ve fyzice po výměně vyučujícího (ve školním roce 2020/2021 vyučoval tento předmět jiný pedagog, od školního roku 2021/2022 předmětný učitel). Průměr třídy v předmětu fyzika se mezi třetím a čtvrtým ročníkem zhoršil z 1,6 na 3,1. Přibližně třetina žáků se zhoršila o tři až čtyři klasifikační stupně.

ČŠI bylo zjištěno, že předmětný žák na konci 2. pololetí školního roku 2020/2021 prospěl s vyznamenáním, z předmětu vyučovaného daným vyučujícím - číslicová technika - byl hodnocen stupněm výborný. Žákovi byla zároveň udělena pochvala za vynikající studijní výsledky za celý školní rok 2020/2021 a rovněž za příkladnou docházku, a to jak v teoretické, tak i praktické výuce. V 1. pololetí školního roku 2021/2022 žák neprospěl z předmětů číslicová technika a sdělovací technika (výuku obou předmětů zajišťoval předmětný vyučující).

Z výše uvedených skutečností vyplývá, že se žák v 1. pololetí školního roku 2021/2022 ve srovnání s 2. pololetím předchozího školního roku výrazně zhoršil v předmětu číslicová technika, a to o čtyři klasifikační stupně, v předmětu elektronika byl hodnocen stejným klasifikačním stupněm, tj. výborně. Výrazný neúspěch zaznamenal v novém předmětu sdělovací technika. Z rozboru průběžného hodnocení žáka za 2. pololetí aktuálního školního roku v předmětech číslicová technika, sdělovací technika a elektronika bylo zjištěno, že žák byl v těchto předmětech hodnocen pouze stupněm dostatečný nebo nedostatečný.

Analýzou osobní dokumentace předmětného žáka bylo zjištěno, že byl evidován jako žák se speciálními vzdělávacími potřebami, převažující stupeň podpurných opatření 2. Žákovi byla diagnostikována smíšená vývojová dysfázie (obtíže v porozumění i řečové expresi). V doporučení školského poradenského zařízení ke vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami je mj. konstatováno, že sice dochází ke zmírňování obtíží v řadě oblastí, avšak diagnostikované poruchy, především obtíže v porozumění, výbavnosti slov i ve formulačních schopnostech, nadále ovlivňují výuku všech hlavních předmětů a mohou zasahovat do hodnocení studijních výsledků. Vzhledem k tomu je žádoucí speciální vzdělávací potřeby žáka nadále zohledňovat. Jedním z podpurných opatření stanovených v doporučení bylo mj. ověřování porozumění abstraktním pojmům, odborným termínům, tolerance menší kapacity krátkodobé paměti a pomalejšího tempa práce.

Ve školním roce 2020/2021 a 2021/2022 byly žákovi vypracovány plány pedagogické podpory, které vycházejí z doporučení školského poradenského zařízení, mj. je v nich uvedeno, že je nutné naučit pracovat žáka s textem, kontrolovat pochopení obsahu sdělení, dělit vše do menších kroků, respektovat formulační problémy, oslabení paměti, umožnit mu vhodné zápisy do sešitu. S plánem pedagogické podpory pro školní rok 2021/2022 byl prokazatelně seznámen za odborné předměty i daný vyučující. Podpis žáka na plánu chybí a rovněž ani jeden z předložených plánů nebyl školou vyhodnocen. Není tedy zřejmé, zda vyučující nějakým způsobem vyhodnocovali účinnost nastavených opatření a zda se vůbec zabývali skutečností, že žák byl v pololetí aktuálního školního roku hodnocen ve dvou odborných předmětech stupněm nedostatečný. Z výše uvedených skutečností lze předpokládat, že plán pedagogické podpory byl nastaven jen formálně a nikdo z pedagogických pracovníků školy s ním správně nepracoval. Např. učitel odborného výcviku do zápisu z jednání s ČŠI sdělil, že neví, že žák měl diagnostikované speciální vzdělávací potřeby. Z osobní dokumentace žáka ani z předložených záznamů pedagogické rady nebylo zjištěno, že by se pedagogičtí pracovníci zabývali výrazným prospěchovým zhoršením žáka, hledali příčiny jeho neúspěchu a následně mu poskytli odpovídající podporu nebo pomoc.

Z výpovědí žáků třídy ME3 vyplynulo, že problémy v předmětech daného vyučujícího sami řešili s třídním učitelem. Ten jim měl doporučit, aby využívali konzultační hodiny daného vyučujícího a aby si na způsob výuky stěžovali jejich rodiče přímo u vedení školy. Otec předmětného žáka si údajně měl také řediteli školy stěžovat na přístup vyučujícího. Rovněž třídní učitel potvrdil do zápisu z jednání s ČŠI, že s ním žáci jednali o situaci v předmětech daného vyučujícího a že jim doporučil, aby navštěvovali jeho konzultační hodiny. Ze sdělení třídního učitele uvedeného do zápisu z jednání s ČŠI dále vyplynulo, že přibližně měsíc před mimořádnou událostí ho telefonicky kontaktoval otec žáka, který nerozuměl tomu, proč má jeho syn nyní špatné známky v odborných předmětech vyučovaných daným učitelem. Třídní učitel mu měl doporučit, aby si domluvil schůzku přímo s vyučujícím. Ke schůzce a jednání však nedošlo. Třídní učitel ve svém vyjádření původně uvedl, že nevěděl o tom, že se žák výrazně zhoršil v předmětu číslicová technika. Následně ale sdělil, že rodiče žáka o zhoršení jeho prospěchu v uvedeném předmětu informoval. Tuto skutečnost však nemohl ČŠI doložit.

Žáci uvedené třídy i další dotazovaní žáci si ve svých vyjádřeních vesměs stěžovali na způsob výkladu učitele, vyjadřovali se o něm jako o nesrozumitelném a jako o příliš obtížném.

Nevyhovoval jim také způsob zápisu učiva (dikтовání do sešitu), ani zkoušení, pro které se museli učit nazpaměť celé statě. Přestože někteří žáci výuku daného učitele hodnotili kladně, oceňovali jeho vysoké odborné znalosti, všichni žáci, s nimiž byly vedeny rozhovory, se shodli na tom, že předmětný učitel byl velmi náročný a jím vyučované předměty byly obtížné, a to zejména pro velký objem informací. Rovněž učitelé odborného výcviku do zápisu z jednání potvrdili, že měli od žáků informace o tom, že vyučující je přísný a důsledně trvá na svých požadavcích.

Vyhodnocování výsledků vzdělávání žáků na úrovni školy

Ředitel školy ve svém vyjádření v zápisu z jednání s ČŠI uvedl, že má přehled o prospěchu žáků. Jestliže zjistí, že mají žáci v některých předmětech špatné známky, ptá se na příčiny jejich neúspěchu konkrétního vyučujícího. Většinou ale zjistí, že příčinou neúspěchu je jen nepřipravenost žáků a jejich nízká pracovní morálka. Zákonní zástupci jsou podle jeho vyjádření také informováni o prospěchu žáků. Z vyjádření ředitele dále vyplynulo, že preferuje individuální přístup k žákům, s žáky by měla pracovat výchovná poradkyně, třídní učitelé i administrativní pracovnice školy. Ředitel školy uvedl, že každý učitel je poučen o tom, jak má pracovat se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a svou informovanost stvrzuje svým podpisem. Ze zjištění ČŠI vyplynulo, že učitelé mají k dispozici přehled žáků se speciálními vzdělávacími potřebami pro aktuální školní rok, ale nejsou v něm konkretizována podpůrná opatření pro jednotlivé žáky, ani vhodné vzdělávací postupy.

ČŠI ověřila, že vedení školy eviduje výsledky vzdělávání žáků na jednáních pedagogické rady. Záznamy z jejích jednání obsahují sumarizaci výsledků vzdělávání v určitém časovém horizontu (čtvrtletí, pololetí), omezují se ale pouze na konstatování stavu bez cílené analýzy příčin neúspěchu a následného přijetí účinných opatření. Nedokládají tak, že by se vedení školy zabývalo možnými příčinami neúspěšnosti žáků. Tato skutečnost vyplývá i ze sdělení dotazovaných učitelů. Rovněž analýzou zápisů z jednání předmětových komisí ve školním roce 2021/2022 bylo ověřeno, že se pedagogičtí pracovníci nezabývají příčinami školní neúspěšnosti v předmětech, v nichž žáci dosahují špatných výsledků.

Z analýzy předložené dokumentace bylo zjištěno, že ve školním roce 2021/2022 vykonávala hospitační činnost zástupkyně ředitele školy. Ze sdělení ředitele školy uvedeného do zápisu z jednání s ČŠI vyplynulo, že v hospitační činnosti sám ale nespátruje přínos, neboť jinak vypadá hodina v jeho přítomnosti a rovněž také nedokáže posoudit účinnost vzdělávacích metod v hodinách, které jsou mu aprobačně vzdáleny. Analýzou předložené dokumentace bylo ověřeno, že ředitel školy ve školním roce 2021/2022 nevykonával hospitaci ve třídě ME3.

Závěr

Výše uvedená zjištění ČŠI dokládají, že vedení školy na základě identifikovaných problémů (výrazné zhoršení prospěchu některých žáků v předmětech vyučovaných předmětným učitelem) nereflektovalo příčiny studijní neúspěšnosti některých žáků. Škola neprováděla potřebnou analýzu vývoje skupinových a individuálních výsledků vzdělávání žáků ve třídě ME3 (ani v dalších třídách), nepřijímala vhodná a účinná intervenční opatření pro jejich zlepšení, nezajistila včasnou podporu a pomoc žákům ohroženým zásadní studijní neúspěšností. Ředitel školy neuskutečnil hospitaci v předmětné třídě, aby si ověřil nejen kvalitu poskytovaného vzdělávání, ale i interakce dotčeného učitele s žáky, např. aby vyhodnotil, jak žáci vnímají vztah (přístup) učitele k nim. Škola také v dostatečné míře nevěnovala pozornost speciálním vzdělávacím potřebám předmětného žáka, vedení školy, popř. další pověření pedagogičtí pracovníci si neověřovali, zda jsou ve výuce respektována základní podpůrná opatření stanovená v doporučení ze školského poradenského zařízení, ani zda jsou uplatňovány potřebné vzdělávací strategie a konkrétní opatření uvedená v plánu pedagogické podpory, který

škola předmětnému žákovi vypracovala a s kterým byl pro školní rok 2021/2022 seznámen i daný vyučující.

ČŠI dále konstatuje, že ředitel školy sice ustanovil školní poradenské pracovišti, v jehož náplni práce je předcházení školní neúspěšnosti žáků, avšak jeho činnost je pouze formální. Ve škole chybí systém vyhledávání žáků s riziky studijního neúspěchu a následné pomoci. V kontextu s mimořádnou událostí se projevila nefunkčnost některých systémů na úrovni školy, především nefunkčnost přenosu informací na různých úrovních (učitel – třídní učitel, třídní učitel – výchovný poradce, pedagogičtí pracovníci – vedení školy). Rovněž chybí včasná informovanost zákonných zástupců o neúspěších žáků. Kontrolní mechanismy vedení školy nejsou dostatečně funkční, chybí ověřování účinnosti přijatých opatření, zejména sledování jejich dopadů do kvality vzdělávání. Z vyjádření ředitele školy vyplývá, že o podporu žáků v oblasti vzdělávací i osobní se snaží všichni učitelé školy. Vzhledem k tomu, že však neexistuje přehledný a obecně sdílený systém komunikace uvnitř školy, může se tak jednat pouze o jednorázovou pomoc. Vzhledem ke značně omezené a formalizované činnosti školního poradenského pracoviště není ani možné dlouhodobě plánovat výchovně vzdělávací opatření odpovídající specifickým potřebám jednotlivých žáků. Některá zjištění ČŠI tak korespondují s nedostatky konstatovanými v inspekční zprávě z roku 2020. Nastavený systém výchovného poradenství není plně funkční, naplňování speciálních vzdělávacích potřeb žáků není průběžně sledováno a vyhodnocováno, tudíž není zajištěno, aby podpůrná opatření byla všem žákům přístupná v plném rozsahu.

V případě studijního neúspěchu předmětného žáka v předmětech sdělovací technika a číslicová technika se sešlo několik faktorů, kromě systémových chyb na úrovni školy jsou zde patrná osobní selhání některých pedagogických pracovníků. Rovněž se projevují i některé systémové problémy, s nimiž se potýkají střední odborné školy, např. nedostatek psychologů a jiných podpůrných pozic, prostředí málo motivovaných žáků pocházejících často z méně podnětných a složitých rodinných podmínek, jejichž vzdělávací a výchovná specifika se prohloubila už na druhém stupni základní školy, často demotivovaní, unavení a ve své profesi ne moc spokojení učitelé, kteří navíc mnohdy považují negativní motivaci za pedagogický nástroj. Výraznou měrou se na vzniklé situaci podílí i dlouhé období distanční výuky, které překrylo některé problémy, jež se projevily až s časovou prodlevou.

ČŠI hodnotí stížnost na postup školy jako důvodnou.

S odkazem na ustanovení § 174 odst. 6 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, Vám předáváme výsledek šetření ČŠI k dalšímu řízení a zároveň Vás žádáme o zaslání informace o vyřízení stížnosti a o případných opatřeních přijatých k nápravě.

S pozdravem

Mgr. Jana Holá v. r.
vedoucí inspekčního týmu

Přílohy

Kopie stížnosti

Na vědomí

ředitel školy
Policie České republiky

Ověřovací doložka změny datového formátu dokumentu podle § 69a zákona č. 499/2004 Sb.

Změnou datového formátu se nepotvrzuje správnost a pravdivost údajů obsažených v dokumentu a jejich soulad s právními předpisy.
Vstupující dokument nebyl podepsán.

Typ vstupního dokumentu: .PDF

Otisk souboru: 33026EC308FDD0FE8E8AC2F1F64F696EE0082630EBBBDDEF9D0DA7F492F8B10E

Použitý algoritmus: SHA256_SBB 2.16.840.1.101.3.4.2.1

Subjekt, který změnu formátu dokumentu provedl:

Česká školní inspekce, Fráni Šrámka 2319/37, 15021 Praha 5

Datum vyhotovení ověřovací doložky:

30.8.2022

Jméno a příjmení osoby, která změnu formátu dokumentu provedla:

Hlaváčková Marie